

РЕШЕНИЕ

№ 1148

гр. Перник, 16.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПЕРНИК, I ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на втори ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Ивайло Юл. Колев

при участието на секретаря Десислава Ст. Дрехарска
като разгледа докладваното от Ивайло Юл. Колев Гражданско дело № 20231720101941 по описа за 2023 година

Производството е образувано по искова молба „Ти Би Ай банк“ ЕАД срещу Ц. К. И., ЕГН *****, за признаване за установено в отношенията между страните, че ответникът дължи на ищеца сумите в размер на – **6943,87 лева** - представляващи главница по договор за потребителски кредит ***** (Договора) ведно със законна лихва за забава върху от датата на входиране на заявлението за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение до окончателното изплащане на задължението; **3821,13 лева** представляваща договорна лихва за периода от 15.08.2019 г. до 15.07.2022 г.; **3711,70 лева** представляваща обезщетение за забава върху просрочената главница считано от 15.08.2019 г. до 04.08.2022 г., начислено върху просрочената сума, за които суми била издадена заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК в рамките на ч.гр.д. № 4746/2022 г. по описа на Районен съд Перник.

В исковата молба и уточнение към нея сочи, че размерът на предоставения с този договор кредит бил 6943,87 лева, в която сума **се включва: 5000,00 лева** - размерът на отпуснатите средства, **743,99 лева** - еднократна такса за оценка на риска, **594,00 лева** - еднократна застрахователна премия за застраховка „Банк комбо Живот“ и **605,88 лева** еднократна застрахователна премия за застраховка „Банк комбо Безработица“. Пояснява, че договореният лихвен процент е 31,95%, ГПР – 49,2%, като крайното задължение по Договора е 10880,42 лева, разсрочено на 35 погасителни анюитетни вноски в размер на 302,23 лева всяка една от тях и 36-та в размер на 302,37 лева. Твърди, че ответникът не е погасил задължението си, поради което е изпаднал в забава и е начислена законна лихва на основание чл. 10 и чл. 15 от Договора.

С уточнителна молба посочва, че задълженията за застраховка не са включени в ГПР, тъй като съгласно чл. 19 от Договора, те са сключени по желания на ответника. Твърди, че с Договора е финансирано и заплащане на задълженията по застрахователните полици, които суми били преведени на застрахователя и които представляват допълнителна услуга, която е част от главницата и се погасява разсрочено съгласно погасителния план.

Разяснява възникването и дължимостта на „таксата“ – оценка на риска съгласно чл. 7.1 от Договора, която не била във връзка с „управлението на кредита“, а представлявала разходи на банката към момента на сключване на Договора и непосредствено след него и била включена в ГПР. Тази такса включвала оценка на кредитоспособността на потребителя, вкл. оценка на провизиите, които банката трябва да задели ако кредитът не бъде погасен.

Разяснява дължимостта на претенцията за възнаградителна лихва и обезщетение за забава съгласно чл. 9.4 и чл. 15.1 от Договора, като подчертава, че Договорът е и банков, поради което тези задължения произтичат и от закона. Пояснява, че в периода от 13.03.2020 г. до 13.05.2020 г. обезщетение за забава не е начислявано.

С оглед моли съда да признае за установено, че в негова полза съществуват горепосочените притезания, за които е издадена заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист.

Претендира разноски.

Ответникът е депозира отговор в срок. Намира, предявените искове за нередовни, тъй като не е заплатена държавната такса в пълен размер за всеки един от исковете по отделно. Счита исковете за допустими, но същество за неоснователни. В защитната си теза оспорва предявените искове по размер. Приема, че клаузите на чл. 10 и чл. 15 от Договора са нищожни, както и че задълженията за възнаградителна лихва и това за обезщетение за забава съвпадат по основание, а ЗЗП и ЗЗД не допускат едновременно заплащане на двете вземания.

Намира, че ищецът не е активно материално легитимиран, че по делото не се установява изискуемост на главното вземане, съответно и изпадане в забава. Оспорва процесната сума за главница да е осчетоводена от ищеца, както и да му е предадена.

Оспорва да е настъпила предсрочна изискуемост и тя да е надлежно обявена и съобщена от ищеца.

Оспорва представителната власт на юрисконсулта, подписал заявлението за издаване на заповед за изпълнение и исковата молба.

Прави възражение за погасяване на вземанията по давност.

С оглед на изложеното моли съда да отхвърли предявените искове. Прави възражение по чл. 78, ал. 5 ГПК.

В съдебно заседание ищецът не се представлява. Депозирана е писмена молба, с която поддържа така предявените искове.

Ответникът се представлява, като оспорва исковете и поддържа възраженията си изложени в отговора на исковата молба.

Съдът, след като прецени събраните по делото релевантни за спора доказателства и обсъди доводите на страните, приема за установено следното от фактическа страна:

От представения по делото договор за потребителски кредит ***** г. се установява, че между страните е сключен договор за кредит с конкретни уговорки за връщане на сумата, нейното олихвяване, заплащане на други такси, вкл. застрахователна премия. Постигнато е съгласие размерът на кредита да е 5000,00 лева, към която сума се добавя 743,99 лева - еднократна такса за оценка на риска, 594,00 лева - еднократна застрахователна премия за застраховка „Живот“ и 605,88 лева еднократна застрахователна премия за застраховка „Безработица“ – общо 6943,87 лева. Договореният лихвен процент е 31,95% и ГПР 49,20%, като крайното задължение по Договора е 10880,42 лева, разсрочено на 35 погасителни анюитетни вноски в размер на 302,23 лева всяка една от тях и 36-та в размер на 302,37 лева, с падеж 15-о число от

месеца. В чл. 19 от Договора е предвидено, че застраховките не са със задължителен характер, а съгласно чл. 7.2.2., в случай,, че такива се сключат, застрахователната премия се превежда от Кредитора по банковата сметка на застрахователя/застрахователен посредник.

Чл. 9 от Договор общо описва начина на олихвяване, но чл. 9.1 внася яснота, определяйки константна величина от 31,95 % за ГЛП за целия срок на договора. Съгласно чл. 10 от Договора ГПР и общата сума по кредита са изчислени към момента на сключването му, като се посочат взетите предвид допускания по Приложение № 1 към ЗПК.

В чл. 11.2 от Договора е инкорпориран погасителен план, в който е посочен размерът на всяка една погасителна вноска и падежната ѝ дата, а в чл. 9.4 е договорено, че в случай на забава ответникът дължи мораторна лихва в размер на законна лихва. Разяснена е възможността за отказ от Договора съгласно чл. 20. 1.

По делото е представен и сключеният на **** г. договор за застраховка по програма „защита живот безработица/хоспитализация“ между ЗК "Уника живот" АД и ответника. Този договор и съпътстващите го документи са със значително по-дребен шрифт от този на договора за потребителски кредит, но поради липса на конкретно възражение това обстоятелство не е изследвано за съответствието му със закона. Съгласно клаузите на договора за застраховка, премията е в общ размер на 1199,88 лева и се заплаща еднократно на датата на отпускане на кредита. Ползващо се по нея лице е ищецът до размера на задължението към датата на застрахователното събитие. В преддоговорната информация по договорите за застраховка е упоменато, че ищецът е застрахователен агент.

По делото е представена и приета ССЕ, неоспорено от страните, която съдът кредитира изцяло като обосновано, обективно и компетентно изготвено, отговарящо на всички поставени задачи. В сключението е отразено, че същото е изготвено при анализ на приложените по делото документи и представени такива от ищеца. Вещото лице е констатирало, че ответникът е усвоил кредита, чрез осчетоводен превод на сумата по банкова сметка, открита при ищеца в размер на 6943,84 лева, от които е осчетоводена сума в размер на 743,99 лева – такса усвояване/одобрение и 1199,88 лева застрахователна премия и 1,00 лева такса за вътрешно банков превод. От тази сума 2388,00 лева са отнесени към рефинансиране на съществуващ кредит и 2611,00 лева са получени от ответника.

Изчислено е също, че ако се прибавят задълженията, освен чистата стойност на отпуснатата главница, задължението на ответника е в размер на 6943,87 лева главница, 3821,13 лева договорна лихва и 3711,69 лева обезщетение за забава след като е отчетено погасяване на вземанията в общ размер на 115,42 лева.

По задачи на съда е изчислило, че задължението е в размер на 5000,00 лева – главница, 2855,20 лева договорна лихва за периода от 12.07.2019 г. до 15.07.2022 г. и 626,72 лева обезщетение за забава за периода от 16.08.2019 до 18.08.2022 г.,

Плащането в размер на 115,42 лева е извършено на 25.02.2021 г.

При така установената фактическа обстановка, съдът достига до следните правни изводи:

Районен съд Перник е сезиран с обективно, кумулативно съединени установителни искове, разглеждани по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК, с правно основание чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ, вр. чл. 9 ЗПК и чл. 86, ал. 1 ЗЗД. В тежест на ищеца е при условията пълно и главно доказване да установи: 1) валидно облигационно правоотношение по договор за банков кредит с ответника, предаването на заемната

сума на ответника по начина, предвиден в договора, уговорения падеж на погасителните вноски и изтичането на срока на договора; 2). наличието на валидно постигната договореност между страните за връщане на кредита с лихва и начисляване на допълнителни такси; 3). изпадане на ответника в забава; 4). размера на вземанията; 5). че е изпълнил задълженията си по договора.

В тежест на ответната страна е да установи погасяване на вземанията и други правоизключващите си възражения, в случай, че ищецът установи разпределената му доказателствена тежест.

Исковото производство се развива, след като за процесните суми е било образувано заповедно производство и срещу издадената заповед за изпълнение е депозирано възражение по чл. 414 ГПК, поради което за ищеца е налице правен интерес от търсената съдебна защита.

Настоящото производство е предназначено да стабилизира ефекта на издадената заповед за изпълнение. Съгласно чл. 422, ал. 1 ГПК искът се смята предявен от датата, на която е подадено заявлението за издаване на заповед за изпълнение. Ето защо, предмет на това исково производство може да бъде само вземането, предявено със заявление в заповедното производство. Процесното вземане следва да съвпада с вземането в заповедното производство по юридически факт, от който е възникнало, по страни, вид, падеж и размер. В противен случай искът ще бъде недопустим. В настоящия случай се установи, че вземанията, предмет на иска и вземането, за което е издадена заповед за изпълнение в рамките на заповедното производство съвпадат, поради което предявените искове са процесуално допустими.

По иска с правно основание чл. 430, ал. 1 ТЗ, вр. чл. 9 ЗПК:

Настоящият състав приема, че страните са обвързани от процесния договор по отношение на задължението за връщане на предадената в заем сума. Съгласно чл. 9, ал. 1 ЗПК договорът за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане. Съгласно чл. 10, ал. 1 ЗПК договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт - не по-малък от 12, в два екземпляра - по един за всяка от страните по договора. В Договора страните са постигнали съгласие по всички установени в чл. 11, ал. 1, т. 9, т. 10 и т. 11 ЗПК нормативни изисквания (лихвения процент по кредита, условията за прилагането му - той е фиксиран за целия срок на действие на кредитното правоотношение; ГПР и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит; условията за издължаване на кредита от потребителя, включително погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски), поради което този договор за потребителски (банков) кредит е действителен.

От събраните по делото доказателства се установи, че императивно определеното съдържание на Договора е налице, поради което за ответника е възникнало задължението да възстанови получената под формата на кредит сума при условията на Договора в размер на 5000,00 лева.

Претенцията за главница обхваща и други вземания, в която част съдът намира същата за неоснователна. Това е така първо защото клаузата, съгласно която ответникът дължи сума в размер на 743,99 лева за оценка на риска е недействителна. Оценката на риска е задължение на кредитните/финансовите институции, уредено в чл. 8 от Директива 2008/48/ЕО от 23 април 2008 г, поради което той не предоставя на кредитополучателя съответна "услуга", за осъществяването на която се дължи

насрещна парична престация. Съдът е длъжен служебно и без да е направено възражение от страна на ответника да извърши преценка за наличие на нищожна клауза, след като ищецът основава вземането си на нея (така Тълкувателно решение № 1 от 27.04.2022 г. на ВКС по тълк. д. № 1/2020 г., ОСГТК). Съгласно чл. 10а, ал. 1 и, ал. 2 ЗПК кредиторът може да събира от потребителя такси и комисионни за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит, но не и такива за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Доколкото извършването на оценката на риска, респ. "одобряване на кредита" предхожда сключването на договора, както и с оглед на чл. 16, ал. 1 ЗПК, който предписва, че преди сключване на договора за кредит кредиторът оценява кредитоспособността на потребителя въз основа на достатъчно информация, включително и такава, представена от потребителя. Следователно, в действителност се касае за осъществяване на същинска и присъща на банката дейност, за да вземе решение и да даде съгласие ("одобрение") за отпускане на кредита, а не се предоставя допълнителна услуга. В този смисъл, доколкото оценката на риска ("одобряването на кредита") предхожда сключването на договора, тази дейност касае усвояването на кредита, във връзка с което обаче в чл. 10а, ал. 2 ЗПК е предвидена забрана за кредитора да изисква заплащане на такси и комисионни за тези действия. Тази сума е недължимо платена - при начална липса на основание по смисъла на чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД (така Решение № 1396 от 22.12.2021 г. на САС по в. гр. д. № 1601/2021 г., недопуснато до касационен контрол с определение, постановено по т.д. №1017/2022 г. на ВКС, I т.о.).

Съдът приема за недължими и претенциите в размер на 594,00 лева - еднократна застрахователна премия за застраховка „Живот“ и 605,88 лева еднократна застрахователна премия за застраховка „Безработица“. Това е така, защото ищецът не изпълни задължението си да установи, че тези суми са преведени в застрахователя. Съгласно договора за застраховка сумите следва да се преведат в полза на застрахователя на датата на отпускане на кредита но данни за това по делото липсват. Вещото лице изследвайки този въпрос е посочило, че информация не му е предоставена освен обобщено преводно нареждане до застрахователя, без ясното какво е заплатено с конкретната сума.

По иска с правно основание чл. 430, ал. 2 ТЗ, вр. чл. 9 ЗПК:

Договорът за банков кредит е двустранен, консенсуален, формален, възмезден. Основното задължение на банката е да предостави в собственост на кредитополучателя определен финансов ресурс, а на кредитополучателя - да заплати уговорената възнаградителна лихва (граждански плод) и да върне заетата сума. Съгласно чл. 430, ал. 2 ТЗ заемателят плаща лихва по кредита, уговорена с банката. Нейната дължимост е нормативно определена и при горните изводи за валидност на сключения Договор, съдът приема, че тази претенция е доказана в своето основание.

По иска с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД:

Този иск е акцесорен по характера си спрямо главния, но същият подлежи на самостоятелно доказване. Претендираните за заплащане суми на основание чл. 430, ал. 1 ТЗ е конкретния случай е срочно и длъжникът изпада в забава по правилото на чл. 84, ал. 1 ЗЗД без да е необходима покана. Тъй като ответникът не е изпълнил точно в темпорално отношение своята парична престация, той е изпаднал в забава и дължи обезщетение за причинените на ищеца вреди, изразяващи се в пропусната полза, като това обезщетение е в размер на претендираната законна лихва за забава по чл. 86, ал. 1 ЗЗД върху главницата.

По отношение на размера на вземанията и извода за недоказаност на част претенцията, вкл. недействителност на една от клаузите, съдът кредитира изчисленията, направени от вещото лице доколкото те съвпадат с исковия период.

Съдът по правилото на чл. 162 ГПК изчисли, че задължението за обезщетение за забава върху **всяка падежирала вноски** за периода, **следващ падежа** (с начало на първия 16.08.2019 г., не 15-о число както се претендира) до датата на частичното погасяване – 25.02.2021 г. е в размер на 115,14 лева, а цялото задължение за исковия период **до 04.08.2022 г. е в размер на 605,88 лева**, като изчисленията на вещото лице се базират на друг период (до 18.08.2022 г., който е над исковия).

Ответникът е въвел възражение за изтекла погасителна давност, което съдът намира за частично основателно. Съгласно разпоредбата на чл. 114, ал. 1 ЗЗД давността започва да тече от момента на изискуемостта на вземането, като при срочните задължения, какъвто характер има процесното вземане (изрично уговорени 36 погасителни вноски), началният момент на давностния срок е денят след настъпването на падежа им (16-то число от месеца) и се прекъсва с предявяване на иск, респ. с друга форма на съдебно претендиране на вземането. По правилото на чл. 422, ал. 1 ГПК искът за съществуване на вземането се смята предявен от момента на подаването на заявлението за издаване на заповед за изпълнение – 19.08.2022 г.

Съгласно чл. 111, б. „в“, предл. второ ЗЗД вземанията за лихви се погасяват с тригодишна погасителна давност.

Съгласно чл. 76, ал. 2 ЗЗД когато изпълнението не е достатъчно да покрие лихвите, разноските и главницата, погасяват се най-напред разноските, след това лихвите и най-после главницата. Така и ТР 3/2017 г. от 27.03.2019 г. по т.д. № 3/2017 г. на ОСГКТ, в което се приема, че когато извършеното плащане не е достатъчно, погасителният ефект за законната лихва за забава при неизпълнение на парично задължение настъпва при условията и в поредността по чл. 76, ал. 2 от Закона за задълженията и договорите.

Ето защо с плащането в размер на 115,40 лева от **25.02.2021 г.** е погасено задължението за натрупаната до този момент лихва за забава в общ размер на 115,14 лева - липсват данни и твърдения ответникът изрично да е посочил какво погасява. Към тази дата погасителната давност не е изтекла. Непогасеното задължение за обезщетение за забава е в размер на **490,74 лева** в периода от 26.02.2021 г. до 04.08.2022 г., до който размер следва да бъде уважена претенцията и отхвърлена до пълния предявен такъв.

Остатъкът от 0,36 лева следва да се отнесе към първата от дължимите се възнаградителни лихви по погасителен план, която съгласно изчисленията на ВЛ е в размер на 146,60 лева. Разликата в размер на 146,24 лева е станала изискуема на 16.08.2019 г., поради което погасителната давност за не я е изтекла 16.08.2022 г. – преди предявяване на иска, поради което е погасена по давност. Останалите задължения за възнаградителна лихва и обезщетение за забава са с падеж **на и след 16.09.2019 г.**, поради което не са погасени по давност. По тези съображения претенцията за възнаградителна лихва е основателна до размер **от 2708,60 лева**, (разликата между договорната лихва върху главница от 5000,00 лева и погасеното) до който размер следва да бъде уважена претенцията и отхвърлена до пълния предявен такъв, включващ и претенция за възнаградителна лихва върху главница, която съдът прие за недължима.

По отношение на претенцията за главница приложима е общата петгодишна погасителна давност от деня, следващ падежа на всяка вноски, поради което никой от месечните платежи не е погасен по давност.

Останалите възражения на ответника съдът намира за неоснователни. Клаузите на чл. 10 и чл. 15 от Договора са в съответствие със ЗПК и ЗЗП, поради което не са недействителни. Задълженията за възнаградителна лихва и това за обезщетение за забава не съвпадат по основание, като и двете произтичат от закона и от Договора.

Установи се изискуемост на главното вземане, което е възникнало в рамките на 36 месеца като последният от падежите е бил на 15.07.2022 г., следователно Договорът е изтекъл преди депозиране на заявлението за издаване на заповед за изпълнение и предсрочна изискуемост не е обявявана.

Без правно значение е наличието на представителната власт на юрисконсулта, подписал заявлението за издаване на заповед за изпълнение и исковата молба, тъй като по правилото на чл. 301 ТЗ действията се считат за потвърдени, след като няма противопоставяне.

По разноските:

Ищецът е претендирал разноски и при този изход от спора по правилото на чл. 78, ал. 1 такива следва да му бъдат присъдени съобразно изхода от спора. Ищецът е доказал разноски в размер на 289,53 лева за ДТ и 350,00 лева депозит вещо лице **като списък по чл. 80 ГПК не е представян**, макар и да се твърди обратното.

Съгласно т. 12 от ТР № 4/2013г. на ОСГТК на ВКС, съдът, който разглежда иска, предявен по реда на чл. 422, респ. чл. 415, ал. 1 ГПК, следва да се произнесе и за дължимостта на разноските в заповедното производство с осъдителен диспозитив. Предвид изхода от спора и доказаните в заповедното производство разноски (339,53), на ищеца се дължат разноски в общ размер на 554,52 лева, които също следва да му бъдат присъдени.

Ответникът също е претендирал разноски като е доказал такива в размер на 100,00 лева, от които по правилото на чл. 78, ал. 3 ГПК следва да му бъдат присъдени 43,36 лева.

В светлината на гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по иска с правно основание чл. 430, ал. 1 ТЗ, вр. чл. 9 ЗПК, че **в полза на „ТИ БИ АЙ БАНК” ЕАД ЕИК 131134023, гр. София, ул. „Димитър Хаджикоцев“ № 52-54 съществува изискуемо вземане срещу Ц. К. И., ЕГН *****, в размер на 5000,00 лева** - главница по договор за потребителски кредит *****, г., **ведно** със законна лихва за забава върху сумата от 22.08.2022 г. до окончателното изплащане на задължението, на основание чл. 430, ал. 2 ТЗ - **2708,60 лева** договорна лихва за периода от 15.09.2019 г. до 15.07.2022 г. и на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД - **490,74 лева** обезщетение за забава за периода от периода от 26.02.2021 г. до 04.08.2022 г., като **ОТХВЪРЛЯ** иска с правно основание чл. 430, ал. 1 ТЗ, вр. чл. 9 ЗПК за разликата над 5000,00 лева до пълния предявен размер от 6943,87 лева, която разлика представлява сбор от сумите 743,99 лева - еднократна такса за оценка на риска по Договора, 594,00 лева - еднократна застрахователна премия за застраховка „Живот“ и 605,88 лева еднократна застрахователна премия за застраховка „Безработица“, **ведно** със законна лихва за забава върху тези суми от 22.08.2022 г. до окончателното изплащане на задължението, **иска** с правно основание чл. 430, ал. 2 ТЗ за разликата над 2708,60 лева до пълния предявен размер от 3821,13 лева и периода от 15.08.2019 г. до 15.09.2019 г. и **иска** с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за разликата над 490,74 лева до пълния предявен размер от 3711,70 лева и периода от 15.08.2019 г. до 25.02.2021 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК в рамките на ч.гр.д. № 4746/2022 г. по описа на Районен съд Перник.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК **Ц. К. И.** да заплати в полза **„ТИ БИ АЙ БАНК“ ЕАД** сума в размер на **554,52 лева** – разноси в заповедното и исковото производство, съразмерно на уважената част от исковата претенция.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК **„ТИ БИ АЙ БАНК“ ЕАД** да заплати в полза на **Ц. К. И.** сума в размер на **43,36 лева** – разноси, съразмерно на уважената част от исковата претенция.

Решението може да бъде обжалвано в двуседмичен срок от връчването му на страните пред Окръжен съд Перник.

Препис от решението **ДА СЕ ВРЪЧИ** на страните.

Съдия при Районен съд – Перник: _____